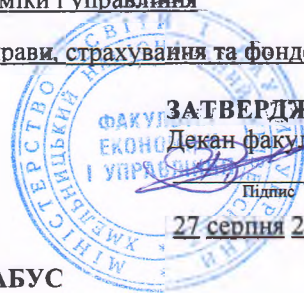

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки і управління

Кафедра Фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету економіки і управління

Віталій КАРПЕНКО

Підпис

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

27 серпня 2024 р.

СІЛАБУС

Навчальна дисципліна Стратегічне управління фінансами

Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Доценко Інна Олексіївна
Профайл викладача	https://fbss.khmnu.edu.ua/doczenko-inna-oleksiyivna/
E-mail викладача(ів)	dotsenkoi@khmnu.edu.ua
Контактний телефон	
Сторінка дисципліни в ІСУ	
Навчальний рік	2024-2025
Консультації	Очні: вівторок, 6-та пара, 4-507 онлайн: за необхідністю та попередньою домовленістю (Zoom. ID: 6114333787. Пароль: 0505)

Характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проект	Курсова робота	Форма семестрового контролю		
		Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття								Самостійна робота, в т.ч. ІРС	залік	іспит
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота, в т.ч. ІРС					
В	Д	4	120	54	36		18		66			+		
В	З	4	120	14	10		4		108			+		

Анотація дисципліни

Дисципліна «Стратегічне управління фінансами» належить до вибіркових компонентів та спрямована на формування фахових компетенцій стратегічного управління фінансами у різних сферах економіки. В курсі представлено як теоретичні основи стратегічного управління фінансами, так і процедури та інструменти, які необхідні для процесів реалізації стратегії управління фінансами.

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни. Формування у здобувачів вищої освіти теоретичних і практичних навичок з питань організації стратегічного управління фінансами різних сфер, застосування прийомів і методів розробки та реалізації фінансової стратегії для забезпечення ефективного функціонування підприємства, банків, страхових компаній, інших установ в умовах динамічного середовища.

Завдання дисципліни. Поглиблення знань у здобувачів вищої освіти щодо сутності стратегічного управління фінансами; оволодіння принципами стратегічного планування; набуття навичок застосування сучасних підходів та методів розробки і ефективної реалізації фінансової стратегії для прийняття управлінських рішень в умовах прояву кризових явищ.

Очікувані результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни повинен: **знати** теоретичні основи стратегічного управління фінансами; **застосовувати** інструментарій стратегічного фінансового управління; **вирішувати** стратегічні фінансові завдання в довгостроковій перспективі; **використовувати** підходи і критерії визначення та обґрунтування вибору альтернативних фінансових

стратегій за умов мінливого зовнішнього та внутрішнього середовищ; *обґрунтовувати* необхідності розробки стратегічних планів, проектів та програм як інструментів реалізації фінансової стратегій; *визначати* основні напрями стратегічних змін та здійснювати контроль за їх виконанням.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ тижня	Тема лекції*	Тема практичного заняття*	Самостійна робота студентів		
			Зміст	Год.	Література
1	2	3	4	5	6
1	Теоретичні основи стратегічного управління фінансами.		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, підготовка до практичного заняття.	3	[1, с. 8-27; 5, с. 5-24]
2	Фінансова стратегія, її особливості та методи реалізації.	Теоретичні основи стратегічного управління фінансами. Фінансова стратегія, її особливості та методи реалізації.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2, підготовка до практичного заняття.	4	[5, с. 36-58]
3	Система забезпечення стратегічного управління фінансами.		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3, підготовка до практичного заняття.	4	[1, с. 32-56; 6, с. 28-46]
4	Система забезпечення стратегічного управління фінансами.	Система забезпечення стратегічного управління фінансами.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3, підготовка до практичного заняття.	4	[1, с. 32-56; 6, с. 28-46]
5	Стратегія фінансового управління підприємством.		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4, підготовка до практичного заняття.	4	[5, с. 66-84; 6, с. 46-111; 11, с. 92-97]
6	Стратегія фінансового управління підприємством.	Стратегія фінансового управління підприємством.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4, підготовка до практичного заняття.	4	[5, с. 66-84; 6, с. 46-111; 11, с. 92-97]
7	Специфіка банківського стратегічного управління.		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5, виконання кейсу	3	[7, с. 30-78; 8, с. 260-283]
8	Специфіка банківського стратегічного управління.	Специфіка банківського стратегічного управління.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5, підготовка до тестування (ТК 1).	4	[7, с. 30-77; 8, с. 260-283]
9	Стратегічне управління страховим бізнесом.		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6, підготовка до практичного заняття.	4	[12, с. 170-197]
10	Стратегічне управління страховим бізнесом.	Стратегічне управління страховим бізнесом.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6, підготовка до практичного заняття.	4	[12, с. 170-197]
11	Стратегічне управління місцевими фінансами.		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7, виконання кейсу.	3	[4, с. 45-108; 13, с. 57-93]
12	Стратегічне управління місцевими фінансами.	Стратегічне управління місцевими фінансами.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7, підготовка до практичного заняття.	4	[4, с. 45-108; 13, с. 57-93]
13	Управління інвестиціями та фінансовими ризиками.		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8, виконання кейсу.	3	[4, с. 251-261; 5, с. 98-114; 6, с. 154-176; 9, с. 284-290]
14	Управління інвестиціями та фінансовими ризиками.	Управління інвестиціями та фінансовими ризиками.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8, підготовка до практичного заняття.	4	[4, с. 251-261; 5, с. 98-114; 6, с. 154-176; 9, с. 284-290]
15	Антикризове фінансове управління.		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т9, виконання кейсу.	3	[2, с. 162-189; 6, с. 201-223]
16	Антикризове фінансове управління.	Антикризове фінансове управління.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т9, підготовка	4	[2, с. 162-189; 6, с. 201-223]

			до практичного заняття.		
17	Стратегія забезпечення фінансової безпеки суб'єктів фінансового ринку.		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т10, підготовка до практичного заняття.	4	[2, с. 142-158; 5, с. 129-150; 10, с. 73-78]
18	Стратегія забезпечення фінансової безпеки суб'єктів фінансового ринку.	Стратегія забезпечення фінансової безпеки суб'єктів фінансового ринку.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т11, підготовка до тестування (ТК 2).	3	[2, с. 142-158; 5, с. 129-150; 10, с. 73-78]

Примітка: * Лекції проводяться щотижня по дві години, практичні заняття проводяться раз у два тижня по дві години по чисельнику чи знаменнику, відповідно до розкладу занять.

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу з дисципліни відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу <https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>, освітній програмі та навчальному плану. Студент зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, домашні завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відзвітувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. Термін виконання кейсів на практичному занятті вважається своєчасним, якщо здобувач виконав їх на наступному занятті після отримання завдання. До практичних занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Набутті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок перерахування результатів навчання у ХНУ (вебсайт Університету (<https://khmnu.edu.ua/>): розділ «Нормативні документи», рубрика – «[Положення](#)», сторінка – «[Положення про організацію освітньої діяльності](#)»).

Здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни можуть користуватись власними пристроями (ноутбуками, планшетами, смартфонами). Власними пристроями можна користуватися як для роботи в системі Moodle, так і для доступу до зовнішніх інформаційних ресурсів, які необхідні для виконання практичних занять.

Під час роботи над ситуаційними завданнями (кейсами) студент має дотримуватися політики доброчесності, яка викладена у Кодексі академічної доброчесності учасників освітнього процесу Хмельницького національного університету (<https://vzia.khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/5/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>). У разі виявлення плагиату здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має виконати завдання за новою темою.

Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за чотирибальною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих позитивно з урахуванням коефіцієнта вагомості і встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. Вагові коефіцієнти залежать від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт. При оцінюванні знань студентів використовуються різні засоби контролю, зокрема: усне опитування; засвоєння теоретичного матеріалу з тем перевіряється тестовим контролем; якість виконання, набуття теоретичних знань і практичних навичок перевіряється шляхом вирішення ситуаційних завдань (кейсів). Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: знання теоретичного матеріалу з теми; вміння студента обґрунтувати прийняті рішення.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Самостійна, індивідуальна робота		Семестровий контроль (залік)
	Тестовий контроль	Кейси	
Усне опитування (обов'язковий мінімум оцінок – 4)	Т. 1-10	Т. 1-5 Т. 6-10	За рейтингом
ВК: 0,4	ВК: 0,3	ВК: 0,3	ВК: 0,0

Умовні позначення: Т – тема дисципліни; ВК – ваговий коефіцієнт

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота		Самостійна робота		Семестровий контроль (залік)
Тестовий контроль		Контрольна робота		
1	2	Якість виконання	Оцінка за захист	За рейтингом
ВК: 0,4		ВК: 0,3	ВК: 0,3	ВК: 0,0

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт

Оцінювання тестових завдань

Тематичний тест для кожного студента складається з двадцяти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом (може бути інший варіант). Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 20. Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у нижченаведеній таблиці.

Відповідність набраних балів за тестове завдання вітчизняній оцінці

Сума балів за тестове завдання	1-10	11-12	13-15	17-20
Оцінка	2	3	4	5

На тестування відводиться 20 хвилин (для закритої форми тестів – по одній хвилині на кожне завдання). Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. При цьому усі граfi для відповідей мають бути заповнені цифрами, що відповідають правильним, на погляд студента, відповідям. Через 20 хвилин студенти здають викладачу завдання з талонами відповідей. Викладач на наступному занятті оголошує результати тестування. Тестування студент може також пройти і в он-лайн режимі в модульному середовищі Moodle. При отриманні негативної оцінки, тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Оцінювання кейсів

Максимальний бал за відмінне розв'язання кейсу складає 10 балів. Здобувач отримує бали відповідно до ієрархії, як результат виконання визначених у кейсі завдань:

Критерії відповіді	Сума балів за завдання	Оцінка
Уміння чітко виявляти проблеми, ґрунтовні ориґінальні пропозиції щодо вирішення проблемної ситуації, заданої у кейсі, висока спроможність застосування здобутих теоретичних знань з дисципліни у практичних ситуаціях, використання цікавого додаткового фактичного матеріалу (наприклад, статистичних даних для обґрунтування власної позиції), уміння логічно, послідовно викладати своє бачення у процесі обговорення, здатність якісно подавати свою позицію у різних формах.	8-10	5
Уміння чітко виявляти проблеми, наявні пропозиції щодо вирішення проблемної ситуації, заданої у кейсі, наявність у відповіді теоретичних знань з дисципліни у практичних ситуаціях, уміння викладати власне бачення у процесі обговорення, результат виконання поданий у заданій формі.	5-7	4
Пропозиції, що частково вирішують проблемну ситуацію, задану у кейсі, присутність у відповіді теоретичних знань з дисципліни, але допущені суттєві недоліки щодо обґрунтування позиції, мови викладу, форм подання	3-4	3
Пропозиції, що або взагалі не мають стосунку до вирішення проблеми або частково вирішують проблемну ситуацію, задану у кейсі, слабка присутність у відповіді теоретичних знань з дисципліни, допущені суттєві недоліки щодо обґрунтування позиції, що ставлять її під сумнів, мова викладу та форми подання лише частково відповідають професійному рівню або взагалі не відповідають.	0-2	2

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна шкала балів	Інституційна оцінка	Критерії оцінювання	
A	4,75-5,00	5	Зараховано	
B	4,25-4,74	4		Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок.
C	3,75-4,24	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками.
D	3,25-3,74	3		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.
E	3,00-3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією.
FX	2,00-2,99	2	Незараховано	
F	0,00-1,99	2		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
			Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни	
			Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни.	

Підсумкова семестрова оцінка (залік) виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав студент з дисципліни, знаходиться у межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «задовільно, добре, відмінно», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці співвідношення.

Питання для самоконтролю результатів навчання

- 1 Основні принципи сучасного стратегічного управління фінансами.
- 2 Особливості стратегічних управлінських рішень у сфері фінансів.
- 3 Проблеми та переваги стратегічного управління.
- 4 Поняття стратегічного управління фінансами.
- 5 Фінансові ресурси підприємства, їх суть, характерні ознаки та класифікація.
- 6 Сутність поняття «стратегія», співвідношення понять «стратегія», «тактика», «політика».
- 7 Стратегічне бачення. Суть і значення місії.
- 8 Цілі в стратегічному управлінні, їх класифікація та вимоги до розробки.
- 9 Система цілей («дерево цілей») підприємства.
- 10 Характеристика зовнішніх умов функціонування банківської установи. Методика оцінювання зовнішнього середовища.
- 11 Підходи до структуризації внутрішнього середовища банку.
- 12 Методика оцінки внутрішнього середовища банку.
- 13 Корпоративні стратегії банківської установи.
- 14 Сутність та призначення функціональних стратегій банку, їх взаємозв'язок. Види функціональних стратегій.
- 15 Основні елементи організації розробки функціональних стратегій.
- 16 Операційні стратегії підприємства, їй призначення та види.
- 17 Основні елементи організації розробки функціональних стратегій.
- 18 Поняття фінансової стратегії підприємства, принципи і послідовність її розробки.
- 19 Стратегічний фінансовий аналіз і методи його здійснення.
- 20 Формування стратегічних цілей фінансової діяльності підприємств (установ, організацій).
- 21 Прийняття стратегічних фінансових рішень.
- 22 Оцінка розробленої фінансової стратегії.
- 23 Управління реалізацією фінансової стратегії та контроль її виконання.
- 24 Призначення фінансового контролю.
- 25 Етапи стратегічного фінансового контролю.
- 26 Вимоги до системи стратегічного фінансового контролю.
- 27 Види і типи стратегічного фінансового контролю.
- 28 Сутність та специфіка стратегічного управління в органах державної влади і місцевого самоврядування.
- 29 Інвестиційний клімат та інвестиційна привабливість: вплив у управлінні ресурсами на їх формування.
- 30 Процедура організації моніторингу кризових явищ.
- 31 Структурно-логічна схема та етапи антикризового моніторингу.
- 32 Значення стратегії і тактики в антикризовому фінансовому управлінні.
- 33 Механізм розроблення та реалізація антикризової фінансової стратегії.
- 34 Класифікація та види фінансових планів і прогнозів.
- 35 Механізми фінансової стабілізації страхової компанії.

Рекомендована література

Основна

- 1 Стратегічний менеджмент: навч. посібник / І. А. Ігнат'єва. – Видавництво «Каравелла», 2023. – 480 с.
- 2 Стратегічний менеджмент : підручник / О. М. Сумець – Харків : ХНУВС, 2021. – 208 с.
- 3 Стратегічне управління корпораціями / О. М. Скібіцький, В. В. Матвеева, В. І. Щелкунов, С. М. Подреза – Центр навчальної літератури, 2019. – 480 с.
- 4 Управління місцевими фінансами в умовах децентралізації влади : навч. посібник / С. О. Шевченко, М. М. Трещов, А. Ю. Мунько. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 392 с
- 5 Фінансова стратегія: навчальний посібник / І. В. Журавльова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 184 с.
- 6 Фінансовий менеджмент: навч. посібник / В. І. Аранчій, О. О. Томілін, Л. О. Дорогань-Писаренко. – РВВ ПДАУ, 2021. – 300 с.
- 7 Фінансовий менеджмент в банку: навч. посіб. / Т.О. Ставерська, В.В. Макогон. – Харків, 2024. – 364 с.

Додаткова

- 8 Dotsenko I. Стратегічне управління в умовах діджиталізації бізнес-процесів банківської діяльності / I. Dotsenko // International security studios: managerial, economic, technical, legal, environmental, informative and psychological aspects. International collective monograph. Georgian Aviation University. Tbilisi, Georgia, 2023. – S. 260-283.
- 9 Доценко І. Формування фінансово-інвестиційного потенціалу підприємства з позиції стратегічного підходу / І. Доценко // Вісник ХНУ. Економічні науки. – 2023. – № 6. – С. 284-290. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/?cat=87>

10 Доценко І. О. Стратегія управління фінансовими ризиками підприємства в процесі формування його фінансової безпеки / І. О. Доценко // Modern Economics. – 2020. – № 20. – С. 73-78. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V20\(2020\)-12](https://doi.org/10.31521/modecon.V20(2020)-12)

11 Доценко І. Стратегічне управління діяльністю суб'єктів господарювання України в умовах воєнного стану. The Russian-Ukrainian war (2014–2022): historical, political, cultural-educational, religious, economic, and legal aspects : Scientific monograph. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2022. – P. 92-97. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/book/237>

12 Страховий менеджмент: навчальний посібник / Р. М. Опальчук. – Київ: ЦП «Компринт», 2023. 251 с.

13 Сучасні інструменти розвитку громад: навч. посібник / М. М. Трешов, А. Ю. Мунько. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. – 328 с.

Розробник

к.е.н., доцент Інна ДОЦЕНКО

Погоджено

Гарант ОПП

к.е.н., доцент Інна ДОЦЕНКО

Завідувач кафедри фінансів, банківської справи,
страхування та фондового ринку

д.е.н., професор Ніла ХРУЩ